

600

Δ 4 ΣΙΑ Α 980

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΤΕΑ

ΤΑ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΕΡΑ ΑΡΘΡΑ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΑΙΔΕΣ.

ΜΕ ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ ΤΙΝΑ

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ.

Μάχου ὑπὲρ Πίσεως καὶ Παφίδος.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ.

Παρά Νικολάω Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

Ι 8 Ι 2.

ΠΑΛΑΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Πεὶ τὴ πῶς παντὶ Ὁρθόδοξω Χριστιανῷ προσήκει, ἐν τῷ σφραγίζειν τὸ σημεῖον τῆς Ἁγίας Σκυρῆ, ἐπισημῶς καὶ σιωπῶνται τῆς δακτύλου τῆς χειρὸς, καὶ ποίως, καὶ πῶς ἐκτυπῶν ἐφ' ἐαυτῷ τὴν Σκυρῶν.

Πρῶτον μὲν προσήκει τῷ Ὁρθόδοξω Χριστιανῷ ἐνῶσαι τῆς δεξιᾶς αὐτῆς χειρὸς τὰς πρώτας ἑξῆς δακτύλους, χεῖν τύπῃ τῆς Ἁγίας Τριᾶδος, τὸν μέγαν δάκτυλον, καὶ τὰς λοιπὰς δύο, τὰς ὄντας πλησίον αὐτῆ, δι' ὧν παρεμφαινόμεν καὶ φανερόμεν τῆς αὐτῆς Ἁγίας Τριᾶδος τὴν τε ἰσότητε καὶ τὴν ἐνώσειν ἑκάτε καὶ τὸ ἀσύγχυτον, καὶ ἀσύμμικτον. Καὶ δεῖ τὴ μὲν, τῆς τῆς Ἀρχαίων Αἰρετικῶς τὸ αἴσιον ἀεὶ τῆς Ἁγίας Τριᾶδος φρονήτας· καὶ τότε

χεῖν καὶ τὸν τύπον τῆς Σκυρῆ ἐπὶ τῷ προσώπῳ αὐτῶν δεῖ τῆς ἐνώσεως τῆς πρώτης μετὰ τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης δακτύλου χηματίζοντας, ἵνα ἐνδείξωσι δεῖ τῆς αἰσότητας αὐτῶν τῶν δακτύλων τὸ αἴσιον μὲν τῶν ἰσῶν Θεῶν Προσώπων, ὡς κωκοφρονουῦντες ἄποκρόμεν καὶ ἀποβάλλομεν, καὶ μετ' αὐτῶν ὡς Ὁρθόδοξοι ἐμφανῶμεν, ἀλλ' ἀπέχομεν μακρὰ ὑπὸ πιαυτικῆς αὐτῶν καὶ τῶν αὐτοῖς ἐπομῶν ψυχολόγησιν κωκοδείξιας· καὶ τὴν Ἀρειανικὴν ἀπόλειαν, τὴν δυασεβῆ τῆς Θεότητος διαίρεσιν φάλογτες, τὸ Ὁμοῖον τῆς αὐτῆς Ἁγίας Τριᾶδος πισδόμεν καὶ ὁμολογόμεν. Διὰ δὲ τῆς ἀσύμμικτης καὶ ἀσυγχύτης, τὴν διαφορὰ τῶν Θεῶν Προσώπων ἀδιακρύπτουτες, τὸ τῆς Σαβιλικῆς αἰρετικῶν δόγμα ὑπορίπτουμεν. Οὐ γὰρ λέγομεν, μηδὲ συγχέομεν καὶ τῆς ἑξῆς δακτύλου εἰς εἷς δάκτυλον, ἀλλ' οἷδαμεν ἕκαστον αὐτῶν δεχόμεν, καὶ κατὰ τάξιν ὀνομάζομεν· λέγω δὴ τὸν πρώτον δάκτυλον, καὶ τὸν δεύτερον, καὶ τὸν μέσον. Καὶ τίθεμεν αὐτὰς πρώτον μὲν ἐπὶ τὸ μέτωπον ἡμῶν, ἐπὶ τὸν ἐφάπτεται τὸ ἀνώτερον κέρασ τῆς Σκυρῆ. Δεύτερον δὲ ἐπὶ τὴν κοιλίαν ἡμῶν, ἧς ἀφικνεῖται τὸ κατώτερον

κέρας τῆ Σταυρῆ, ζήτον εἰς τὸν δεξιὸν ὄμοι, καὶ τέταρτον εἰς τὸν αἰσθηρὸν, καὶ τῆς σημειώτης σιωπέχην, καὶ σιωπάτην τῶ μέσῳ τὰ διεσώτα πέρατα τὸν τίμιον Σταυρὸν. Ἐφ' ἧ καὶ ὁ δι' ἡμᾶς ταυρωθεὶς Ἰησοῦς Χριστός, τὰς χεῖρας αὐτῷ διαπλασάσας, ἀπαντὰ τὰ κατὰ τὰ πέρατα τῆς γῆς διασκορπισθήσεται ἔθνη εἰς σιωπήγαγε. Καὶ ἔτι δὲ τῶ τύπῳ τῆς καὶ χηματοσμῆ τῆς πρώτης ζῶν ἴσων δακτύλων, ὡς προσέφημε, ἀληθῶς τιμάται καὶ δοξάζεται παρ' ἡμῶν ὁ ἀνεκδιήγητος τῆ δυνάμει τίμιος Σταυρός.

Εἰσὶ δέ τινες οἱ ἀντιπαράτιοντες τὰ ἐναντία ταύτῃ τῇ ἀρχαίᾳ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας παράδοσι, οἱ τινες ἔ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἡμῖν ἐκτόπωσιν τὸν Σταυρὸν χεῖραζέουσιν ἄλλὰ τὸν μέγαν δάκτυλον σῶσι μετὰ τῷ τετάρτῳ καὶ πέμπτῳ, ὡς οἱ Ἀρμενιοὶ, πεικλείοντες ἐν αὐτοῖς τὸ Μυσήλειον τῆς Ἁγίας Τειάδος. Ἐὰ δὲ τῆς λοιπῶν δύο, ἤγουν τῶ δεκτικῷ, εἴτε δούτέρῳ, καὶ τῶ μέσῳ, τὸ Μυσήλειον τῶ Θεῷ Λόγῳ παρεμφαίνουσι καὶ κρυπτήσιν, ἐπιφέροντες πρὸς ταῦτα καὶ τινὰς Μαρτυρίας τῶ Μακαρίου Μελετίου Ἀντιοχείας, Θεοδώρου τε καὶ Μαξίμου τῶ ἐν τῷ Ἀγιοσύμῳ τῶ Ἄθωνος οὐκ ἀσκήσαντος ἐν τῇ Ἱερᾷ τῶ Βασιλειᾷ Μοῦσῃ. Καὶ ἔτις αὐτοὶ μὲν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἔτι τὴν κακοφρόνησιν αὐτῶν ἀπειθεῖντες, καὶ ἄλλως ἀπείρους τε καὶ ἀμαθεῖς ἐπίσσι αὐτῶν ἄπαυαν καὶ ἄποσύρειν εἰώδασι. Καὶ δὴ τῆτοις πρὸς ἴσον ταύτης τῆς ἀγνοίας αὐτῶν, διαφιλῆς καὶ τελεία, ἕκαστον βυλόμην προσδέξασθαι αὐτῶν θεραπεῦσαι διαμαρῆν, πνευματικὴν θεραπείαν παρὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐχορηγήθη εἰς πολλὰς Ἱερὰς καὶ Ἐκκλησιαστικὰς Βίβλους τῆ Σλαβωνικῆ Διαλέκτῳ ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ τυπωθείσας. Ὅσοι γὰρ πεῖθονται τῇ ἀληθείᾳ τῆς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Διδασκαλίᾳ, ἔτι τῆς σιωπῆς τῆς ζῶν πρώτης τῆς δεξιᾶς χεῖρός δακτύλων τῶ Ἁγίας Τειάδα καὶ τῶ τῆς Ἐνοσαρκώσεως Οἰκονομίας, κατὰ τὰ παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῆς αὐτῆς ἀπαρενησάτων ἀληθῆ Δόγματα, σωζόμεθα ἅπαντες ὁμοφώνως μετ' ἡμῶν τῆς Ὁρθοδόξου δοξαζέτωσαν, ὅπως παρ' ἐκείνης, καὶ τῇ Θεῷ αὐτῆς χάριτι, τὰ τε προσκαίρα, καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ ἀξιώσωμεν κερταχεῖν. Ἀμήν.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Διὰ τὸ Ὄνομα, καὶ Σημάδι τῶ Χριστιανῶ.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΗΣ.

- Δ. **Ε**ἶσαι σὺ Χριστιανός;
- Μ. Ναί με πὴν χεῖρ τῶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- Δ. Τί πρᾶγμα εἶναι ὁ Χριστιανός;
- Μ. Εἶναι Μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ ἐβαπτίσθη, πισθεύει, καὶ δείχνει πῶς ἠξιώσει τὸν Νόμον τῶ.
- Δ. Τί λογιάζεις νὰ εἶναι ὁ Χριστός;
- Μ. Εἶναι ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἀληθινὸς ἄνθρωπος.
- Δ. Ποῖον εἶναι τὸ σημάδι τῶ Χριστιανῶ;
- Μ. Εἶναι τὸ σημάδι τῶ Ἁγίου Σταυροῦ, τὸ ὁποῖον γίνεται, βαίνοντας τὸ χεῖρ εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ εἰς τὸ σῆθος, καὶ εἰς τὸ δεξιόν, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ ἀεγερὸν μέρος, λέγωντας εἰς τὸ ὄνομα τῶ Πατρὸς, καὶ τῶ Υἱοῦ, καὶ τῶ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμὲν.
- Δ. Διατί γίνεται εἰς τῶτον τὸν ἔσπον;
- Μ. Διατί δείχνει δύο μεγάλα Μυστήρια, τὸ εἶνα τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ τὸ ἄλλο τῆς Ἐνσαρκώσεως τῶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε διὰ λόγου μας εἰς τὸν Σταυρόν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'.

Διὰ τὸ τέλος, καὶ διὰ τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ἔχει
 χρείαν ὁ Χριστιανός.

Δ. Διὰ τί τέλος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος;

Μ. Διὰ τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν δαλεῦσιν τὸν Θεὸν εἰς τέ-
 τῳ τῆς ζωῆς, καὶ ἕτερα εἰς τὴν ἄλλην ἀπολαύων-
 τας τὰ ἀγαθά τε, καὶ τὸν χαίρεται πάντα.

Δ. Πόσα πράγματα χρειάζεται ὁ Χριστιανός διὰ τὴν
 ἔλθῃ εἰς τὸ τέλος τῆς, καὶ τὴν σωθῆ;

Μ. Τέσσαρα. Πίσιν, Ἐλπίδα, Ἀγάπην, καὶ καλὰ
 Ἔργα.

Δ. Τί πισθίεις μὲ τῷ Πίσιν;

Μ. Ὅλα, ὅσα πισθίει καὶ κρατεῖ ἡ Ἁγία καὶ Καθο-
 λικὴ Ἐκκλησία, καὶ μάλις ὅ,τι καὶ αὐτὴ εἶναι εἰς
 τὸ, Πίσθω.

Δ. Εἶπέ, τὸ Πίσθω.

Μ. α. Πίσθω εἰς εἷνα Θεὸν Πατέρα Παντοκράτορα,
 ποιητὴν Οὐρανοῦ, καὶ Γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ
 ἀορατῶν.

β. Καὶ εἰς εἷνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν Υἱὸν
 τοῦ Θεοῦ τὸν Μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννη-
 θέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ Φωτὸς,
 Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινῆς, γεννηθέντα, οὐ
 ποιηθέντα, ὁμοῦσιον τῷ Πατρὶ, δι' ἃ τὰ πάντα
 ἐγένετο.

γ. Τὸν δι' ἡμᾶς τὰς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τῶν ἡμετέ-
 ρων Σωτηρίαν, κατελθόντα ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ
 σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς
 Παρθένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

δ. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίας Πιλάτου καὶ παθόντα, καὶ ταφάσιν.

ε. Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

ς. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τὰς Οὐράνας, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

ζ. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κεῖναι ζῶντας, καὶ νεκρῶν· ἔτι τῆς Βασιλείας ἐκ ἔσαι τέλος.

η. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον, καὶ σινοδοξαζόμενον, τὸ λαλήσαν διὰ τῶν Προφητῶν.

θ. Εἰς μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν, καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

ι. Ομολογῶ εὖ Βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

ια. Προσδοκῶ ἀνάσθιν νεκρῶν.

ιβ. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Δ. Τί ἔπαμον;

Μ. Τὸ Πισθῶ.

Δ. Τίς τὸ ἔκαμν;

Μ. Τὸ Ἅγιον Σύμβολον, ἧτοι τὸ Πισθῶ, τὸ ἔκαμν οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, ὅταν ἠθέλασι νὰ ὑπάγωσι, διὰ νὰ διδάξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ ἡ πρώτη, καὶ δεύτερα Σινοδοὶ Οἰκομενικαὶ τὸ ἔβαλαν εἰς τὴν τάξιν, εἰς τὴν ὁποίαν δέσκεται.

Δ. Διατί τὸ ἔκαμν;

Μ. Διὰ νὰ μᾶς δείξῃ τὴν Πίσιν.

Δ. Τί περιέχει Πισθῶ;

Μ. Εἰς τὸ Πισθῶ εἰμπεριέχονται τὰ δώδεκα Ἄρθρα, ἧγεν τὰ δώδεκα μεγαλύτερα μέρη τῆς ὀρθοδόξης ἡμῶν Πίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Εξήγησις μεγαλιτέρων τινῶν Ἄρθων τοῦ Πιστεύω.

Δ. Εἰς τί πισθεῖς εἶσθ;

Μ. Εἰς τὸν Θεόν.

Δ. Τίς εἶναι ὁ Θεός;

Μ. Εἶναι ὁ Πλάστης, καὶ Κυβερνήτης τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τῆς Γῆς, καὶ εἶναι πάντων Κύριος, καὶ ἐξουσιαστής.

Δ. Διατί λέγεται ὁ Θεός Παντοδύναμος.

Μ. Διατί μὲ τὸ μοναχόν τε θέλημα, καὶ μὲ τὴν μεγαλωπιάτην δυνάμιν, ἠμπορεῖ νὰ κάμη, καὶ νὰ χαλάσῃ κάθε πρᾶγμα.

Δ. Τί πισθεῖς νὰ εἶναι ἡ Ἁγία Τριάς;

Μ. Εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, Πατήρ, Υἱός, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, τρία Πρόσωπα, καὶ εἷς ὁ μόνος Θεός.

Δ. Ὁ Πατήρ εἶναι Θεός;

Μ. Ναί.

Δ. Ὁ Υἱὸς εἶναι Θεός;

Μ. Ναί.

Δ. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι Θεός;

Μ. Ναί.

Δ. Τὸ λοιπὸν εἶναι ἑεῖς Θεοί;

Μ. Ὁχι. Διατί ἀγκαλὰ καὶ εἶναι τρία Πρόσωπα, μὲ ὅλον τὸ εἶναι εἷς ὁ μόνος Θεός.

Δ. Τί λογιῆς παρομοίωσιν θέλεις μὲ δώσει τῆς Ἁγίας Τριάδος;

Μ. Καθὰς ἡμεῖς ἐγενήκαμεν κατὰ τὴν εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν τῶ Θεῶ, καὶ ἔχομεν μίαν μόναν ψυχὴν, καὶ ἑεῖς δυνάμεις, ἠγαν ἐνθύμησιν, καὶ θε-

λημα· οὕτως καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα, εἰς τρία Πρόσωπα, προσκυνοῦμεν εἰς ἓνα μόνον Θεόν.

Δ. Πισθεύεις εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν;

Μ. Ναὶ βέβαια.

Δ. Τί λογιάζεις νὰ εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

Μ. Υἱὸς τῷ Θεῷ καὶ Πατρὸς, ὅσον δυνατός, καὶ σοφός, καὶ καλός, ὅσον εἶναι ὁ Πατήρ, ὁ ὁποῖος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγένετο διὰ λόγους μας ἀνθρώπων, εἰς τὴν κοιλίαν τῆς ὀβλογημένης Θεοτόκου Μαρίας, μὲ τὴν ἐνέργειαν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Δ. Τί πλέον ἔκαμεν ὁ Χριστός διὰ λόγους μας;

Μ. Ἐγενήθη ἀπὸ τῆς αὐτῆς Παρθένου Μαρίας, ἡ ὁποία ἔμεινε Παρθένος, ὅταν ἐγέννησεν, ὡσαύτως καὶ πρὶν νὰ γεννηθῆ, καὶ ἀφ' ἧς ἐγέννησε.

Δ. Καὶ τί περὶ αὐτὸν;

Μ. Ἐσαυρώθη, ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη, κατέβη εἰς τὸν ᾅδου· τὴν τρίτην ἡμέραν ἀνάστηθαι ἀπὸ τοῦ νεκροῦ· ἀνέβη εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ κάθεται εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τῷ Παντοδυνάμου ὡσαύτως Υἱὸς τῷ, καὶ πάλιν ἔχει νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ κηρῆ τῆς ζωντανῆς, καὶ τῆς ἀπεθαρμυμένης, καὶ διὰ νὰ δώσῃ καθ' ἑνὸς κατὰ τὰ ἔργα τῷ.

Δ. Πισθεύω εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα;

Μ. Ναὶ πισθεύω, ὅτι εἶναι ἀληθινὸς Θεός, καὶ τῶν τριῶν Προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸ ὁποῖον δίδει τὴν χάριν τῷ, καὶ τὰ χαρίσματα τῷ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Δ. Τί παῖγμα εἶναι ἡ ἁγία Καθολικὴ Ἐκκλησία;

Μ. Εἶναι ὅλη ἡ συνάθροισις τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι ἔχουσι, καὶ ὁμολογοῦσι τὴν Πίσιν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῆς ὁποίας ἡ Κεφαλὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός.

Δ. Τί παλὸν ἔχουσι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν;

Μ.

Μ. Μετέχομεν ἀπὸ ὅλας τῆς Λειτουργίας, καὶ ἀπὸ ὅλα τῶν Μυστηρίων, καὶ τῶν καλῶν ἔργων, ὅσα γίνονται εἰς αὐτὸ, καὶ ἔχομεν τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτημάτων, μὲ πολλὰ ἄλλα χαρίσματα τοῦ Θεοῦ.

Δ. Τί παρᾶγμα εἶναι ἡ ἀγάσσις τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος;

Μ. Εἶναι, ὅτι εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως θέλει ἀναστῆναι ἕκαστος ἐν ἑαυτῷ μετὰ τὸ ἴδιον κορμὶ, καὶ μετὰ τὴν αὐτὴν ψυχὴν καὶ οἱ καλοὶ θέλουσιν ὑπάγει εἰς τὴν ζωὴν τὴν παντοτινὴν, διὰ τὰ ἰδῆσαι καὶ νὰ χαρῶσιν τὰ ἀγαθὰ τῶ Θεῶ, καὶ οἱ κακοὶ θέλουσιν ὑπάγει εἰς τὸν ἄδην μετὰ τῆς Διαβόλης.

Δ. Καὶ ἐπειδὴ μέρος ὑπάγει εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ μέρος εἰς τὴν Κόλασιν, ποίως μνημονόδομεν εἰς τῶτον τὸν Κόσμον;

Μ. Ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀποθνήσκουσιν εἰς τὴν χάριν τῶ Θεῶ χάρις νὰ φθάσεν νὰ τελειώσουν τὴν μετανοίας των, διὰ τὰ ἁμαρτήματά των, καὶ παρακαλέσωμεν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς δώσῃ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν των, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὸν Παράδεισον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Διὰ τὸ δεύτερον παρᾶγμα, τῶ ὁποῖον ἔχει χεῖραν ὁ Χριστιανός, ἢ χεν διὰ τὴν Ἐλπίδα.

Δ. Τί ἀναμείεις μετὰ τὴν ἐλπίδα, τὴν ὁποίαν ἔχεις εἰς τὸν Θεόν;

Μ. Τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἡ ὁποία μάλιστα κερδαίνεται μετὰ τὴν χάριν τῶ Θεῶ, καὶ μετὰ τὰ καλὰ ἔργα, ὅσα μετὰ τὴν βοήθειαν τῆς χάριτος γίνονται.

Δ.

Δ. Διὰ τὰ ἐπιτύχωμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν, τί μᾶς κἀμνει χρεία;

Μ. Ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα πράγματα ἡ Προσέυχη.

Δ. Ποίαν Προσέυχην μᾶς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία;

Μ. Τὸ, Πάτερ ἡμῶν, καὶ τὸ, Θεοτόκε Παρθενε.

Δ. Εἶπέ τὸ, Πάτερ ἡμῶν.

Μ. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σε. Ἐλθέτω ἡ Βασιλεία σε. Γενηθήτω τὸ θέλημά σε, ὡς ἐν Οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν.

Δ. Εἶπέ το εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν.

Μ. Πατέρα μας, ὁ ὁποῖος εἶσαι εἰς τὰς Οὐρανεῖς. Ἄς εἶναι ἁγιασμένον τὸ ὄνομά σε. Ἄς ἔλθῃ ἡ Βασιλεία σε. Ἄς γένη τὸ θέλημά σε, καθὼς γίνεται εἰς τὸν Οὐρανόν, οὕτω καὶ εἰς τὴν γῆν. Δός μας σήμερον τὸ καθημερινόν μας ψωμί· καὶ συγχώρησαι τὰ χρέη μας, καθὼς καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν τῷ χροφειλέτῳ μας· καὶ μὴ μᾶς βάλῃς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ἐλύθέρωσαι μας ἀπὸ τὸν πονηρόν. Ἀμήν.

Δ. Τί εἶπαμεν;

Μ. Τὸ, Πάτερ ἡμῶν.

Δ. Τίς τὸ ἔκαμεν;

Μ. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος τὸ εἶπε μὲ τὸ ἅγιόν τε σῶμα, καὶ τὸ ἔδωκε τῷ Ἀποστόλῳ τε· διὰ τῆτο εἶναι ἡ πλέον ἐκλεκτὴ Προσέυχη ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας.

Δ. Τί ζητοῦμεν εἰς τὴν τὴν Εὐχὴν;

Μ.

Μ. Πρῶτα τῷ δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑστερὰ τὸ καλὸν τῆς ψυχῆς μας, καὶ τῆ σώματός μας, καὶ νὰ μᾶς λυβῶσῃ ἀπὸ κάθε κακόν.

Δ. Μὲ πᾶσον ὀμιλᾶμεν εἰς αὐτῷ τῷ Προσδύχῳ;

Μ. Μὲ τὸν Θεὸν τὸν Κύριόν μας.

Δ. Πᾶ εἶναι ὁ Θεός;

Μ. Εἰς κάθε τόπον, ὅμως ξεχωριστὰ λέγεται νὰ εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, ἐπειδὴ ἐκεῖ φανερώνεται εἰς τὴς Ἀφίξτε.

Δ. Εἶπέ τὸ, Θεοτόκε Παρθένε.

Μ. Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαεῖα, ὁ Κύριος μετὰ σῆ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ δόλογημένος ὁ Καρπὸς τῆς Κοιλίας σου· ὅτι Σωτῆρα ἔτεκες τῶ ψυχῶν ἡμῶν. Ἀμήν.

Δ. Εἶπέτο εἰς τῷ κοιντὰ γλῶσαν.

Μ. Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε, ἡ ὁποία εἶσαι χαριτωμένη, ὁ Θεὸς εἶναι με ἐσούα. Σὺ εἶναι δόλογημένη ἀνάμεσα εἰς ὅλας τὰς γυναικας, καὶ ὁ Καρπὸς τῆς Κοιλίας σε εἶναι δόλογημένος, ἐπειδὴ ἐγένησες ἐκεῖνον, ὅπῃ σώζει τὰς ψυχὰς μας. Ἀμήν.

Δ. Τί εἶπαμεν;

Μ. Τὸ Θεοτόκε Παρθένε.

Δ. Ποῖος ἔκαμεν τέτῳ τῷ Εὐχῷ;

Μ. Ὁ Ἄγγελος Γαβριήλ, ὅταν ὑπῆγε νὰ χαιρετήσῃ τῷ Παναγίᾳ, εἰς τὸν ὁποῖον χαιρετισμὸν ἡ Ἐκκλησία ἐπαρόσθεσον ἀκόμη κάποια λόγια τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ, ἢ κάποια ἐδικά της.

Δ. Μὲ τίνα ὀμιλᾶμεν εἰς τῶτον τὸν χαιρετισμὸν;

Μ. Μὲ τῷ Παναγίᾳ.

Δ. Τί πισδύεις νὰ εἶναι ἡ Παναγία;

Μ. Μιπέρα τῆ Θεῶ, Παρθένος, γεμάτῃ ἀπὸ πᾶσαν χά-

χάειν, καὶ ἀρετῶν, Βασίλισσα τῶ Οὐρανοῦ, καὶ τῆς γῆς, καὶ Μεσίτειά μας.

Δ. Πῶς εἶναι ἡ Παναγία;

Μ. Εἰς τὸν Οὐρανόν.

Δ. Καὶ ἡ λατρευομένη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν;

Μ. Εἶναι εἰκόνα ἐκείνης, ὅπου εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, διὰ τὸ τὴν ἐνδυμένεσθαι, καὶ διὰ τὸ εἶναι εἰκόνα τῆς, τὴν προσκυνῶμεν εἰς τιμὴν τῆς.

Δ. Καθὼς εἶναι πολλὰ εἰκονίσματα τῆς Παναγίας, εἶναι καὶ πολλαὶ Παναγίαι;

Μ. Ὁχι ἀλλὰ μία μόνον, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, τῆς ὁποίας εἶναι εἰκονίσματα ταῦτα, ὅσα εἶναι εἰς τὴν γῆν.

Δ. Διὰ τί τὸ λοιπὸν λέγομεν, ἡ Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια, ἡ Ἐλεῦσα, ἡ Κυρία τῶν Ἀγγέλων;

Μ. Διὰ τὰς πολλὰς, καὶ διαφόρους χάριτας, τὰς ὁποίας μᾶς κάμνει.

Δ. Τί τῆς λέγομεν εἰς τῶτον τὸν χαιρετισμόν;

Μ. Τὴν ἐπαινῶμεν, καὶ καθικετούμεν νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν διὰ λόγους μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἄλλων Εὐχῶν.

Δ. Ἐκτός τῆς Παναγίας, ἔχεις ἄλλας εὐχὰς καὶ εἰς ἄλλας Ἁγίας;

Μ. Ναὶ βέβαια, εἰς ὅλας, ὡς φίλας τῷ Θεῷ καὶ παρακαλεσὰς διὰ λόγους μας εἰς τὸν Οὐρανόν, μάλιστα εἰς τὸν Ἀγγελόν μου, ὅστις μὲ φυλάττει, καὶ εἰς τὸ Ἅγιον τῶ ὀνόματός μου.

Δ. Καὶ εἰς τὰ Δείψανα τῶν Ἁγίων;

Μ.

Μ. Τὰ τιμῶ, ὡς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐδέχθησαν τὸ Ἅγιόν των Πνεῦμα, καὶ μέλλουσι νὰ ἐνωθῶσιν πάλιν μετὰ τὰς ἀγίας των ψυχάς.

Δ. Πῶς προσδύχεσαι εἰς τὰς Ἀγίας;

Μ. Καθὼς μᾶς διδάσκει ἡ Ἁγία Ἐκκλησία, καὶ ἀκόμη εἰς τιμῶντων, διὰ νὰ μεσιτώωσι διὰ λόγου μας, λέγω, τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ τὸ, Θεοτόκε Παρθεύε.

Δ. Τί κάμνεις ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὸ κρεβάτι;

Μ. Δύο πράγματα. Πρῶτον, κάμνω τὸν Σπυρόν μου, ἐξετάζω τὸν ἑμαυτὸν μου εἰς ὅσα ἔκαμα δόπερον, λέγω τὸ, Πάτερ ἡμῶν, τὸ, Θεοτόκε Παρθεύε, καὶ ἄλλας με προσδύχας.

Δ. Πῶς ἐξετάζεις τὴν συνείδησίν σου;

Μ. Τὴν ἐξετάζω δι' χαριστώνας πρῶτα τὸν Θεόν, διὰ τὰς χάριτας, ὅπου μὲ ἔκαμον ὑπερα σοχάζομαι τὰ ἀμαρτήματά μου, μάλιστα ἐκείνης τῆς ἡμέρας, με λύπῃ, καὶ με γνώμῃ, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ καλόν, καὶ νὰ ἐξαγορεύω τείπον, ζητῶ τοῦ Θεοῦ συμπάθειον, καὶ τάσσω βέβαια νὰ μὴ ἀμαρτήσω πλέον.

Δ. Καὶ τὸ ταχὺ τί κάμνεις;

Μ. Κάθε ταχὺ ἀφ' ἑ σπικωθῶ ἀπὸ τὴν κλίνην, κάμνω ἑξὶ πράγματα. Πρῶτον, δι' χαριστῶ τὸν Θεόν, τὸν Πατέρα μου, καὶ Πλάσω, διότι με ὀφύλαξεν ἐκείνῃ τὴν νύκτα, καὶ διὰ ἄλλας χάριτας. Δόπερον, τῆ παραδίδο τὸ κορμί μου, καὶ τὴν ψυχὴν μου. Τείπον, τῆ ζητῶ νὰ με ἀξιώσῃ νὰ κάμω ὅ,τι καὶ αὐτὸ εἶναι εἰς δόξαν τῆ, καὶ τιμὴν τῆ, καὶ ἀκόμη λέγω ἄλλας με προσδύχας μετὰ τὸν νῦν με, καὶ με τὴν γλώσσά μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4'.

Διὰ τὸ τρίτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἔχει χεῖρα ὁ Χριστιανός ἤγεν περὶ τῆς Ἀγάπης.

Δ. Ποῖον εἶναι τὸ τρίτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον χεῖρ-
ζεται ὁ Χριστιανός;

Μ. Ἡ Ἀγάπη.

Δ. Τίνα πρέπει νὰ ἀγαπήσωμεν μετὰ τὴν Ἀγάπην;

Μ. Περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὸν Θεόν, καὶ τὸν πλησίον
μας ὡσαύτῃ ἡμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τῶ Θεοῦ.

Δ. Πῶς περισσότερο ἀπὸ ὅλα;

Μ. Διὰ τὴν πλεονεκτικώτερα πρέπει νὰ ἀποθανῶμεν,
παρὰ νὰ τὸν βλάψωμεν.

Δ. Πῶς θέλωμεν, ἀγαπήσει τὸν πλησίον μας, ὡσαύ-
τῃ τὸν ἑαυτὸν μας;

Μ. Κάμνοντες διὰ λόγους, καὶ ἐπιθυμῶντες ὅ,τι
καὶ αὐτὸ θέλωμεν διὰ λόγους μας, κατὰ τὸ δίκαιον,
καὶ τὸν νόμον τῶ Θεοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Διὰ τὸ τέταρτον πρᾶγμα τὸ χρειάζομενον
εἰς τὸν Χριστιανόν, ἤγεν τὰ καλὰ ἔργα.

Δ. Ποῖον εἶναι τὸ τέταρτον πρᾶγμα, τοῦ ὁποῦ
χεῖρα ἔχει ὁ Χριστιανός;

Μ. Τὰ καλὰ ἔργα· διὰ τὴν ἀφ' ἧς φθάσει εἰς τὰς χό-
νας, ὅπου γνωρίζει τὸ καλόν, καὶ τὸ κακόν, τότε
δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ Πίσις χωρὶς τὰ καλὰ ἔργα.

Δ. Ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ ἔργα τὰ καλὰ;

Μ.

Μ. Εἶναι ἐκεῖνα, ὅσα περιέχονται εἰς τὰς δέκα Ἐντολάς τῷ Θεῷ, καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἐντολάς τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὰ ἔργα τῆς διασωλαγχρίας, καὶ ἐλευθερωτικῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν.

Δ. Εἶπέ τὰς δέκα Ἐντολάς τῷ Θεῷ.

Μ. Πρῶτον Ἐγὼ εἶμαι Κύριος, ὁ Θεός σου, μὴ ἔχῃς ἄλλον Θεὸν ἔμπροσθέν μου.

β. Μὴ λάβῃς τὸ ὄνομα τῷ Θεῷ σου εὐκερα.

γ. Ἐνθυμήσῃς νὰ ἀγιάζῃς τὰς ἑορτάς.

δ. Τίμα τὸν Πατέρα σου, καὶ τὴν Μητέρα σου, διὰ νὰ πολυχρονίσῃς ἐπαύω εἰς τὴν γῆν.

ε. Μὴ φονδέῃς.

ς. Μὴ μοιχδέῃς.

ζ. Μὴ κλέψῃς.

η. Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς.

θ. Μὴ ἐπιθυμήσῃς τὴν γυναῖκα τῷ πλησίον σου.

ι. Μὴ ἐπιθυμήσῃς τὰ ξένα πράγματα.

Αὗται αἱ δέκα Ἐντολαί, τὰς ὁποίας ἐβεβαίωσε καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κρέμονται ἀπ' ἐκείνας τὰς δύο τῆς ἀγάπης.

α. Νὰ ἀγαπᾷς τὸν Θεὸν μετὰ ὅλην σου τὴν καρδίαν, μετὰ ὅλην σου τὴν ψυχὴν, καὶ μετὰ ὅλην σου τὴν δύναμιν.

Καὶ β. Νὰ ἀγαπᾷς τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτὸν σου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Η΄.

Ἐξήγησις τῶν Δέκα Ἐντολῶν.

Δ. Πῶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὰς δέκα Ἐντολάς.

Μ. Πρῶτον εἰς τὸν παλαιὸν Νόμον, ὕστερον τὰς ἐβεβαίωσε ὁ Χριστός εἰς τὸν καινῆργιον Νόμον.

Δ. Τί πράγμα λέγουσιν αὗται αἱ Ἐντολαί;

Μ.

Μ. Αἱ παρῶται ἔεις λέγουσιν, προσκυῖει σὺα μόνον Θεὸν, μὴ πέρνης τὸ Ὄνομα τῆ Θεῶ εὐκερα· ἀγίαζε τὰς ἑορτὰς· καὶ αὐται ἐγγίζουσιν εἰς τιμὴν τοῦ Θεῶ· διατὶ παρῶτα παρέπει ὁ Θεὸς νὰ τιμᾶται μετὶ καρδίαν, ἐπειτα μετὶ πῆν φωνῶν, καὶ ὕσερα μετὰ ἔργα. Αἱ ἄλλαι ἐπτα ἀποβλέπουσιν παρὸς ὠφέλειαν τῆ πλησίον μας.

Δ. Αὐται αἱ δέκα Ἐντολαὶ εἰς πόσας συνάγονται;
 Μ. Εἰς τὰς δύο ἐντολὰς τῆς ἀγάπης, αἱ ὁποῖαι εἶναι· Νὰ ἀγαπήσης τὸν Θεὸν περισσότερον ἀπὸ ὅλα, καὶ τὸν πλησίον σε ὡσαύτὸν ἐαυτὸν σε· ὡσε ὅλος ὁ Νόμος τοῦ Θεῶ δέισκεται εἰς τῆτω τῶ γλυκειῶν ἐντολῶν τῆς ἀγάπης. Τὸ ὁποῖον παρῶμα ἄμποτες νὰ μᾶς δώσῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τῶ μεγάλῶ τῆ καλωσύνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Διὰ τὰς πέντε Ἐντολὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Δ. Εἶπέ τὰς Ἐντολὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Μ. Πρώτη, Νὰ ἀκούῃς τῶ θείαν Λειτουργίαν τὰς ἑορτὰς τὰς ὀλισμοῦας.

β'. Νὰ νησύῃς τὰς Τεσσαρακοσὰς, καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, ὅπῃ ὀρίζει ἡ Ἐκκλησία.

γ'. Νὰ ἐξαγορεύῃς τὸ ὀλιγώτερον μίαν φοράν τὸν χρόνον, καὶ νὰ μεταλάβῃς τὸ ὀλιγώτερον τὸ Πάσχα.

δ'. Νὰ μὴ κάμῃς Γάμους εἰς κάποιας ἡμέρας τῆ χρόνου, εἰς τὰς ὁποῖας δεῖ σε τὸ συγχωρεῖ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία.

ε'. Νὰ πληρώῃς τὰς δεκατίας, κατὰ τὸν ὀλισμὸν, καὶ κατὰ τῶ τάξιν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι.

Διὰ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα.

- Δ. Εἶπαμεν τὰ καλὰ ἔργα, ὅσα ἔχομεν νὰ κάμω-
 μεν, εἰπέ τώρα τὰ κακὰ, ὅσα πρέπει νὰ φύγω-
 μεν, καὶ πρῶτον τὰ ἑπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα.
 Μ. Πρῶτον. Ἡ ὑπερηφάνια.
 β. Ἡ φιλαργυρία.
 γ. Ἡ πορνεία.
 δ. Ἡ ὀργή.
 ε. Ἡ λαιμαργία, ἢ γυνή ἢ λιξία.
 ς. Ὁ φόβος, ἢ γυνή ἢ ζηλεία.
 ζ. Ἡ ὀκνησία εἰς τὰ καλὰ ἔργα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΑ'.

Διὰ τὰς ἑπτὰ ἀρετὰς τὰς ἀντικειμενάς εἰς τὰ ἑπτὰ
 θανάσιμα ἁμαρτήματα.

- Δ. Εἰπέ τὰς ἑπτὰ ἀρετὰς, τὰς ἀντικειμενάς εἰς
 τὰ ἑπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα.
 Μ. Πρῶτη. Ἡ ταπεινότης, ἐναντία τῆς ὑπερηφανείας.
 β. Ἡ ἐλευθεριότης, τῆς φιλαργυρίας.
 γ. Ἡ ἐγκράτεια, τῆς πορνείας.
 δ. Ἡ ὑπομονή, τῆς θυμῆ.
 ε. Ἡ ἡσυχία, τῆς ὀργῆς.
 ς. Ἡ ἀγάπη, τῆς ζηλείας.
 ζ. Ἡ ἐπιμέλεια, τῆς ὀκνησίας.

Καὶ ἀγκαλὰ τὰ ἑπτὰ ταῦτα ἁμαρτήματα, τὰ ὅποια
 εἶναι κεφάλαια τῶν ἄλλων, λέγονται θανάσιμα,
 ὅμως

ὅμως ἠμποροῦν ἀκόμη νὰ μὴ εἶναι θανάσιμα κάμριαν φοραῦ.

Δ. Τί πῶραγμα εἶναι τὸ ἀμάρτημα;

Μ. Εἶναι ἐκεῖνο, ὅπῃ λογιάζεται, ἢ λέγει, ἢ κάμνει ἐναντίον εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Δ. Τί κακὸν κάμνει τὸ ἀμάρτημα τὸ θανάσιμον εἰς τὰς ἀμαρτωλούς;

Μ. Τὰς κάμνει νὰ χάσῃ τὸν Θεὸν, καὶ τὴν χάριν τοῦ, καὶ τὴν δόξαν, ὅπῃ τὰς ἐταξῆ, καὶ τὰς κάμνει ἀξίους τῶν κολάσεων τοῦ ἁδου.

Δ. Διὰ τί λέγεται θανάσιμον;

Μ. Διὰ τὴν θανάτωσην τῆς ψυχῆς, κάμνω τὴν χάσῃ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ὅπῃ εἶναι ζωὴ τῆς ψυχῆς.

Δ. Τί κάμνει τὸ ἀμάρτημα, ὅπῃ πληγώνει τὴν ψυχὴν, καθὼς ὅμως νὰ τὴν θανάτωση, καὶ διὰ τὸτο δὲν λέγεται θανάσιμον, ἀλλὰ συγγνωστόν;

Μ. Δὲν κάμνει νὰ χάσῃ ὁ ἀνθρώπος τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, μήτε τὸν κάμνει ἀξίον διὰ τὸν ἁδου, ἀλλὰ τὸν ψυχώνει εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ δέλοισιν τοῦ Θεοῦ, καὶ γίνεται ἀξίος νὰ ἔχῃ πρόσκαιρα κακὰ, καὶ ὑποκείμενος εἰς θανάσιμον ἀμαρτίαν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Β'.

Διὰ τὰ ἑπτὰ Μυστήρια τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Δ. Τί ἄλλο μᾶς κάμνει χεῖρα νὰ ἠξυδύρωμεν;

Μ. Πρέπει νὰ ἠξυδύρωμεν τὰ Ἁγία Μυστήρια, διὰ νὰ τὰ λάβωμεν εἰς τὸν καιρὸν, ὅπῃ οὐδεὶς ἢ Ἁγία Ἐκκλησία.

Δ. Διὰ τί;

Μ. Διὰ νὰ λύσωμεν τὰ ἀμαρτήματά μας, καὶ νὰ λά-

- βωμεν τὴν χάριν καὶ βοήθειαν τοῦ Θεῶ, μὲ τῶν
 ὁποίων νὰ κάμνωμεν καλὰ ἔργα.
- Δ. Εἶπέ τὰ ἑπτὰ Μυστήρια τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας.
- Μ. Πρῶτον τὸ Βάπτισμα.
- β. Τὸ Χεῖσμα, ἤγεν τὰ Ἅγιον Μῦρον.
- γ. Ἡ Κοινωνία.
- δ. Ἡ Μετανοία.
- ε. Τὸ Εὐχέλαιον.
- ς. Ἡ Χειροτονία, ἤγεν ἡ Ἱερωσύνη.
- ζ. Ἡ Ὑπανδρεία.
- Δ. Τίς ἔκαμε τῦτα τὰ Ἅγια Μυστήρια;
- Μ. Οἱ Κύριοι ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.
- Δ. Διατί;
- Μ. Διὰ νὰ μᾶς συγχαρήσῃ τὰ ἀμαρτήματά μας, καὶ
 νὰ μᾶς δώσῃ τὴν χάριν, καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ
 Πάθους· ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰ πέρασωμεν καθῶς
 πρέπει, ἀξίως, ἤγεν χεῖς κεῖμα θανάσιμον.
- Δ. Διὰ τί ἐγίνε τὸ Βάπτισμα;
- Μ. Διὰ νὰ γνήσῃ ὁ ἄνθρωπος Χριστιανός, καὶ Υἱὸς τοῦ Θεῶ.
- Δ. Πῶς γίνεται τῆτο;
- Μ. Διατί γνωσάμεθα μὲ τὸ κεῖμα τὸ ποροπατορικόν,
 τὸ ὁποῖον μὲ τὰ ἄλλα ἀμαρτήματα μᾶς τὸ καθα-
 εῖζει τὸ Βάπτισμα, καὶ μᾶς δίδει τὴν χάριν, καὶ
 τὰ ἄλλα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἔγω
 μᾶς κάμνει Υἱὸς τοῦ Θεῶ, καὶ κληρονόμος τῆς παν-
 τοτινῆς ζωῆς.
- Δ. Εἰς τί ὠφελεῖ ἡ Ἐξομολόγησις;
- Μ. Διὰ νὰ μᾶς συμπαθήσῃ ὁ Θεὸς τὰ κείματά
 μας, ὅσα ἐκάμωμεν ὅσερα ἀπὸ τὸ Βάπτισμα.
- Δ. Πῶς ἔχει νὰ ἐτοιμαθῇ ἐκεῖνος, ὁποῦ μέλλει νὰ
 ἐξομολογηθῇ;
- Μ. Πρέπει νὰ κάμῃ τρία πράγματα· πρῶτον, νὰ

ἐνθυμηθῆ με προθυμίαν τὰ κείμενά του· δόξτε-
 ροο, νὰ πικραθῆ διὰ ἐκεῖνα, καὶ νὰ λυπηθῆ, καὶ
 νὰ μὴ θελήσῃ, ὅσον ἠμπορεῖ, πλέον νὰ ἀμαρτή-
 σῃ. Τεῖτον, νὰ τὰ ὁμολογηθῆ ὅλα σωσά, καὶ
 νὰ κάμῃ τὴν μετανοίαν, ὅπῃ θέλει τοῦ δώσει ὁ
 Πνευματικὸς τε Πατήρ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Γ'.

Περὶ Ἐξομολογήσεως.

Δ. Εἰπέ τὴν Ἐξομολόγησιν.

Μ. Ἐξομολογῶμαι ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ τοῦ Παντοκρα-
 τος, καὶ τῆς Μακαρίας Μαρίας τῆς Ἀειπαρθένου,
 καὶ πάντων ἡμῶν Ἀγίων, καὶ σοῦ Πάτερ, ὅτι ἠμαρτον
 πολλά, ἐν λογισμῶ, ἐν λόγῳ, καὶ ἔργῳ. Διὰ
 τῆτο λέγω τὸ ἐμὸν πταίσμα, καὶ παρακαλῶ Κύ-
 ριον τὸν Θεὸν συγχαρῆσαι τὴς ἀμαρτίας μου.

Δ. Εἰπέ τὴν ἀπλᾶ.

Μ. Ἐξαγορεύομαι ἔμπροσθ εἰς τὸν Θεὸν τὸν Παντοδύ-
 ναμον, καὶ εἰς τὴν Ἀγίαν Μαρίαν τὴν Ἀειπάρ-
 θενον, καὶ εἰς ὅλας τὰς Ἀγίας, καὶ ἔμπροσθ εἰς ἐ-
 σσά Πατέρα μου Πνευματικῆ, ὅτι ἠμαρτον πολ-
 λά. Διὰ τοῦτο ὁμολογῶ τὸ σφάλμα μου, καὶ πα-
 ρακαλῶ τὸν ἐπεραΐον Θεὸν, νὰ μὲ συγχαρέσῃ
 τὴς ἀμαρτίας μου.

Δ. Διὰ τί μᾶς ἐδόθη ἡ Κοινωνία;

Μ. Πρῶτον, διὰ νὰ θραφῆ, ἡ ψυχὴ μας μετὰ τὴν χάριν
 τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ἐνωθῆ ἀντίμα τῆ. Δεύτερον, διὰ
 νὰ μὴ ξεπέφτῃ εὐκολὰ εἰς τὰ κείμενα· καὶ τεῖ-
 τον, διὰ νὰ κερδήσῃ κάθε καλόν.

Δ. Τίς εἶναι εἰς τὴν Ἀγίαν Κοινωνίαν;

Μ. Είναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, μὲ τὸ σῶμα, καὶ μὲ τὴν ψυχὴν, καὶ μὲ τὴν Θεότητα· καὶ καθὼς εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, ἕως εἶναι καὶ εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν, καὶ εἰς τὸ ἅγιον Δισκοπόμπρον, ὅταν τὸ ἀγίαση ὁ Ἱερὸς εἰς τὴν Λειτουργίαν.

Δ. Τί φράγμα εἶναι ἡ θεία Λειτουργία;

Μ. Εἶναι μία ἐνθύμησις, καὶ παρυσία ἀληθινῆ τῆς ζωῆς, καὶ τῆ Πάθους, καὶ τῆ Θανάτου τῆ Χρυσῆ, καὶ ἀντάμα εἶναι θυσία, εἰς τὴν ὁποίαν προσφέρομεν αὐτὸν τὸν Χριστὸν, πρὸς ὠφέλειαν τῶν ζωντανῶν, καὶ τῶν ἀποθανόντων. Διὰ τοῦτο πρέπει ὁ Χριστιανὸς νὰ τὴν ἀκροάζεται μετὰ πάσης δὺλαβείας.

Δ. Πῶς ἔχομεν νὰ ἐτοιμαζώμεν διὰ νὰ κοινωνήσωμεν ἀξίως;

Μ. Πλησιάζοντες εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν μὲ δὺλάβειαν, χωρὶς θανάσιμον κέσμα, καὶ ἐξαγορμμένοι.

Δ. Εἰς τί ὠφελεσι τὰ ἄλλα Μυστήρια.

Μ. Διὰ νὰ δεχθώμεν κάθε λογῆς χάριν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον ἔγιναν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Δ'.

Ἄλλα ἀνήκοντα εἰς τὴν Χριστιανικὴν Διδασκαλίαν.

Δ. Εἰπέ τὰ ἄλλα φράγματα, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἱ. Χριστιανικὴν Διδασκαλίαν.

Μ. Αἱ Θεολογικαὶ ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι εἶναι τρεῖς, Πρώτη. Πίσις, β'. Ἐλπίς, γ'. Ἀγάπη.

Αἱ δὲ ἠθικαὶ ἀρεταί, καὶ φρῶται εἶναι τέσσαρες. α'. Φρόνησις. β'. Δικαιοσύνη. γ'. Ἀνδρεία. δ'. Ἐγκράτεια.

Δ.

- Δ. Πόσα είναι τὰ χαρίσματα τῆ Ἁγίας Πνεύματος;
 Μ. Ἐπτὰ. Πρῶτον. Σοφία. β'. Συνέσις. γ'. Γνώσις.
 δ'. Βελή. ε'. Εὐσέβεια. ς'. Ἀνδρεία. ζ'. Φόβος Θεῶ.
 Δ. Πόσοι εἶναι οἱ καρποὶ τῆ Ἁγίας Πνεύματος;
 Μ. Δώδεκα. Πρῶτος. Ἀγάπη. β'. Χαρά. γ'. Εἰ-
 ρωή. δ'. Μακροθυμία. ε'. Καλωσύνη. ς'. Ἀγα-
 θωσύνη, ζ'. Σωφροσύνη. η'. Πραότης, κ' Ἐγκρά-
 τεια. ι'. Πίσις. ια'. Ὑπομονή. ιβ'. Εὐταξία.
 Δ. Πόσοι εἶναι οἱ Μακάριοι.
 Μ. Ὀκτώ. Πρῶτος. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι
 εἶναι πτωχοὶ θεληματικῶς, διατι ἐκείνων εἶναι ἡ
 Βασιλεία τῶ Οὐραγῶν.
 β'. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι κλαίον, διατι
 αὐτοὶ θέλουν παρηγορηθῆ.
 γ'. Μακάριοι οἱ ἡμεροὶ καὶ φιλάθρωποι, διατι αὐ-
 τοὶ θέλουν κληρονομήσει τὴν γλῶ.
 δ'. Μακάριοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πεινᾶν, κ' διψᾶν τὴν
 δικαιοσύνην, διατι ἔτοι θέλουν χορτασθῆ.
 ε'. Μακάριοι οἱ ἐλεημονητικοὶ, διατι ἔτοι θέλουν ἐ-
 λειθῆ ἀπὸ τὸν Θεόν.
 ς'. Μακάριοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι καθαροὶ εἰς
 τὴν καρδίαν, διατι αὐτοὶ θέλουν ἰδῆ τὸ πρόσω-
 πον τῆ Θεῶ.
 ζ'. Μακάριοι οἱ εἰρηνικοὶ, διατι αὐτοὶ θέλουν ὀνο-
 μαθῆ Υἱοὶ τῆ Θεῶ.
 η'. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι διαγωμά-
 νοι, καὶ κακοπαθῶν διὰ τὴν δικαιοσύνην, διατι
 ἐκείνων εἶναι ἡ Βασιλεία τῶ Οὐραγῶν.
 Δ. Πόσα εἶναι τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης, τὰ ὅποια
 ἀποβλέπουν τὸ σῶμα.
 Μ. Ἐπτὰ. Πρῶτον. Νὰ δάσῃς τῶ πτωχῶν τῶ πε-
 νασμῶν νὰ φάγῃ.

24 ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚ. ΚΕΦ. ΙΔ'.

- β'. Νὰ δώσης τῆς διφασμοῶν νὰ πίνῃ.
- γ'. Νὰ ἐπιδύσης τὸς γυμνός.
- δ'. Νὰ υπάγης νὰ ἐπισκεφθῆς τὸς ἀρρώστους.
- ε'. Νὰ υπάγης νὰ ἰδῆς τὸς φυλακωμένους.
- ς'. Νὰ φιλοξενήσης τὸς ξένους.
- ζ'. Νὰ θάψης τὸς ἀποθαμμένους.
- Δ. Πόσα εἶναι τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσιύης, τὰ ἀνή-
κοντα εἰς τὴν ψυχὴν.
- Μ. Ἐπί. α'. δώσης καλῶ συμβεβλῶ.
- β'. Νὰ διδάξης τὸς ἀμαθεῖς.
- γ'. Νὰ νεθεπίσης τὸς ἀμαρτωλούς.
- δ'. Νὰ παρηγορήσης τοὺς πικραμένους, καὶ σνοχω-
ρημένους.
- ε'. Νὰ συμπαθήσης ἐκείνους, ὅσοι σὲ ἠδίκησαν.
- ς'. Νὰ ὑπομῶνς μὲ ὑπομονὴν τὸς σνοχωρίας καὶ
κακοτυχίας.
- ζ'. Νὰ παρακαλῆς τὸν Θεὸν διὰ τὸς ζωντανούς, καὶ
διὰ τὸς ἀποθαμμένους.
- Δ. Πόσαι εἶναι αἱ συμβεβλαὶ τῶ Χριστοῦ;
- Μ. Τρεῖς. Πρώτη. Ἡ πτωχεία ἢ θεληματική.
- β'. Ἡ παρθεσία ἢ παντοτεινή.
- γ'. Ἡ τελεία, καὶ σωσὴ ὑπακοή.
- Δ'. Πόσοι εἶναι οἱ ἐχθροὶ τῶ ἀνθρώπου;
- Μ. Τρεῖς. α'. ὁ δαίμων. β'. ὁ κόσμος. γ'. ἡ σὰρξ.
- Δ. Τί πρέπει νὰ συλλογιζόμεθα, ὅταν διαβάζωμεν
τὸ κομπολόγιον;
- Μ. Δεκαπέντε Μυστήρια.
- Πρώτε λέγονται Χαροποιά.
- Τὸ πρῶτον εἶναι ὁ Χαιρετισμὸς, ὅταν ὁ Υἱὸς τοῦ
Θεοῦ ἐσαρκώθη.
- Τὸ β'. εἶναι, ὅταν ἡ Παναγία ὑπῆγε νὰ ἰδῆ τὴν
Ἐλισάβετ.

Τὸ γ'. εἶναι ἡ Γέννησις τῆ Χρισῆ.

Τὸ δ'. εἶναι, ὅταν ἔφεραν εἰς τὸν Ναὸν τὸν Χρισόν.

Τὸ ε'. εἶναι, ὅταν ὁ Χρισὸς ἔδιδε αἰάμεσα εἰς τὰς Διδασκάλας εἰς τὸν Ναόν.

Ἄλλα πρῶτε λέγονται Λυπηρά.

Τὸ α'. εἶναι ἡ Προσδύχη τῆ Χρισῆ εἰς τὸν κῆπον.

Τὸ β'. εἶναι ἡ φραγγέλωσις τῆ Χρισῆ εἰς τὸν σύλον.

Τὸ γ'. εἶναι ἡ σεφάωσις μετὸν ἀκαίθινον σέφανον.

Τὸ δ'. εἶναι, ὅταν ἔφερε τὸν Σταυρὸν εἰς τὸ βενὸν τῆ Κρανίς.

Τὸ ε'. εἶναι ἡ Σταύρωσις, καὶ ὁ Θάνατος ἐπαύως εἰς τὸν Σταυρὸν.

Ἄλλα πρῶτε λέγονται Ἐνδοξία.

Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ Ἀνάστασις.

Τὸ β'. ἡ Ἀνάληψις εἰς τὸν Οὐρανόν.

Τὸ γ'. ἡ Πεντηκὸσῆ, ὅταν ἦλθε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Τὸ δ'. ἡ Κοίμησις τῆς Παταγίας, καὶ ἡ Μετάστασις εἰς τὸν Οὐρανόν.

Τὸ ε'. Τὸ σεφάωμά της ἐπαύω εἰς ὅλας τὰς Ἀγγέ-
λας, καὶ Ἀγίους.

Πρὸς τέτοις καλὸν εἶναι νὰ λέγωμεν συχράκις· Κύριε
Ἰησοῦ Χριστέ Υἱὲ τῆ Θεῆ ἐλέησόν με τὸν ἀμαρτωλόν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ε'.

Περὶ τῆς Θείας Γραφῆς.

Δ. Πόσα θεωρῶνται εἰς τὴν Θείαν Γραφήν;

Μ. Τεῖα. Ὁ Κανὼν, ἢ γὰρ ὁ κατάλογος τῶν βιβλίων τῆς Θείας Γραφῆς· ἡ μετάφρασις, καὶ τὸ νόημα πύσον τῆ γραμμάτος, ὅσον καὶ τῆ πινύματος, ἢ τοὶ τὸ μουσικὸν νόημα.

Δ. Ποῖα βιβλία τῆς Γραφῆς λέγονται Κανονικά;

Μ. Ὅσα περιέχονται εἰς τὸν κατάλογον τῶν βιβλίων τῆς Γραφῆς, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί.

Δ. Διατί ὀνομάζονται αὐτὰ Βιβλία Κανονικά;

Μ. Πρῶτον μὲν, ὅτι περιέχονται εἰς τὸν Κανόνα, ἤτοι εἰς τὸν κατάλογον. β'. δὲ, ὅτι αὐτὰ ὡσανύ Κανόνες μᾶς ὀδηγῶσιν εἰς τὴν ὁσεβῆ, καὶ ὀρθόδοξον Πίσιν.

Δ. Ποίαν μετάφρασιν τῆς Γραφῆς μεταχειρίζομεθα ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί;

Μ. Ἐκείνη, τὴν ὁποίαν παρελάβαμεν ἀπὸ πρώτῳ ἀρχῆ, καὶ ταύτῃ ἅπαντες οἱ ὁσεβεῖς Χριστιανοί ἀποδέχονται, ἀποσρεφόμενοι τὰς μεταφράσεις τῶν αἰρετικῶν.

Δ. Πόσων λογιῶν εἶναι τὸ νόημα τῆς Γραφῆς;

Μ. Δύο λογιῶν, τὸ ἓν λέγεται νόημα κατὰ τὸ γράμμα, καὶ τὸ ἄλλο, νόημα κατὰ τὸ πνεῦμα, ἤτοι τὸ εὐ Ἰσοεικόν, καὶ τὸ ἄλλο Μυσικόν.

Δ. Ποῖον εἶναι τὸ νόημα τοῦ γράμματος, καὶ ποῖον τὸ τῆ πνεύματος.

Μ. Νόημα τῆ γράμματος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀμέσως καὶ προσεχῶς συνάγεται ἀπὸ τὰς λέξεις, εἴτε μεταφορικᾶς, εἴτε κυρίως· τὸ δὲ τῆ πνεύματος, ἤτοι τὸ μυστικόν, εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δευ σημαίνεται προσεχῶς, καὶ ἀμέσως ἀπὸ τὰς λέξεις, ἀλλὰ διὰ τῆ πράγματος, τὸ ὁποῖον φανερω- νεται ἀπὸ τὰς λέξεις.

Διὰ τοῦτο λέγεται ὅτι τῆς Γραφῆς εἶναι δύο σημα- σίαι· ἡ μία τῶν λέξεων, ἡ ὁποία ἀρμόζει εἰς τὸ νόημα τῆ γράμματος· καὶ ἡ ἄλλη τῶν πραγμάτων, ἡ ὁποία ἀρμόζει εἰς τὸ νόημα τοῦ πνεύματος, ἤ- τοι τὸ μυσικόν· ἐπειδὴ αἱ λέξεις σημαίνουσιν ἄλ-

λοτι παράγμα κατὰ τὸ γράμμα· τὸ δὲ σημαίνον διὰ πῶν λέξεων, πάλιν σημαίνει ἄλλοτι κατὰ τὸ Μυσίειον.

Δ. Φέρετε παράδειγμα καὶ διὰ τὰ δύο.

Μ. Ὁ Ἀπόστολος εἰς τῷ πρώτῳ πρὸς Κορινθίους, Κεφ. ι'. λέγει· „Οἱ Πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ
 „ τῷ νεφέλλῳ ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης
 „ διήλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν
 „ ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πάντες τὸ
 „ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον· καὶ πάντες τὸ
 „ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον“. Εἰς τούτα τὰ
 λόγια διπλὴν νόημα κρύπτεται, τὸ εἶνα τῶ γράμματος, τὸ ὁποῖον προσεχῶς καὶ ἀμέσως φανερώρεται ἀπὸ τὰς λέξεις, δηλαδὴ ὅτι τὰ παιδιά τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅταν ἐκβύκον ἀπὸ τῷ Αἴγυπτον, ἐπέρασαν τῷ κόκκινῳ θαλάσσαν, πεισιπάτησαν ὑποκάτω εἰς τῷ νεφέλλῳ, ἔφαγον τὸ μάννα εἰς τῷ ἔρημον, ἔπιον ἕρῶν ὑπὸ τῷ πέτρῳ.

Τὸ δὲ ἄλλο εἶναι νόημα μουσικόν, τὸ ὁποῖον δοῦ σημαίνεται ἀπὸ τὰς λέξεις, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ παράγματα τὰ σημαδόμενα ἀπὸ αὐτὰς τὰς λέξεις· ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐξόδου τῷ Υἱῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, διὰ μέσου τοῦ Μωϋσέως, σημαίνεται ἡ ἐδική μας ἐξοδος ἀπὸ τῷ δουλείαν τῆς ἀμαρτίας διὰ μέσου τῷ Χριστῷ. Διὰ τῆς κοκκίνης θαλάσσης, σημαίνεται τὸ Βάπτισμα. Διὰ τοῦ Μάννα, τὸ Σῶμα τῷ Χριστῷ εἰς τῷ Εὐχαριστίαν. Διὰ τῷ ὕδατος τὸ Αἷμα τοῦ Χριστῷ· καὶ διὰ τῆς πέτρας, αὐτὸς ὁ Χριστός.

Δ. Ὑποδιαίρεται τὸ μουσικὸν νόημα;

Μ. Ναί, ὑποδιαίρεται ἀπὸ τὰς Θεολόγους τὸ μυστικὸν νόημα, εἰς ἀλληγορικόν, ἀναγωγικόν, καὶ ἡθικόν,

28 ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚ. ΚΕΦ. ΙΕ΄.

κόν, ἕτοι τροπολογικόν· διότι καθὼς εἶναι τρεῖς Θεῶ λογικαὶ Ἀρεταί, Πίσις, Ἐλπίς, Ἀγάπη, ὅπως εἶναι τρία καὶ μουσικὰ νόηματα. Τὸ ἀλληγορικόν αὐταποκρίνεται εἰς τὴν Πίσιν; τὸ ἀναγωγικόν εἰς τὴν Ἐλπίδα, καὶ τὸ ἠθικόν εἰς τὴν Ἀγάπην.

Δ. Τί εἶναι τὸ ἀλληγορικόν;

Μ. Ἀλληγορικόν εἶναι, ὅταν αἱ λέξεις τῆς Γραφῆς, ἔξω ἀπὸ τὸ νόημα τῆς ῥαύματος, σημαίνουσιν ἄλλοτι, τὸ ὁποῖον ἀρμόζει εἰς τὴν Πίσιν, ἢ εἰς τὴν πολεμουμένῳ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ Ἀβραάμ, παραδείγματος χάριν, καὶ μετὰ τὸ νόμα τῆς ῥαύματος εἶχε δύο υἱούς, τὸν εἰς τὴν δόξην, καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν ἐλπίδα· ἀλληγορικῶς δὲ σημαίνει τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἔχει δύο λαούς, τὸν εἰς τὴν Ἰουδαίᾳ, ἀπὸ τῆς Συναγωγῆς, τὸν ἄλλον τῆς Χριστιανῶν, ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτος εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος ὁ Ἰουδαϊκός εἰς τὴν δόξην τῆς Μωσαϊκῆς νόμου. (πρὸς Γαλάτας 4. 22.)

Δ. Τί εἶναι τὸ Ἀναγωγικόν;

Μ. Ἀναγωγικόν εἶναι, ὅταν τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, ἔξω ἀπὸ τὸ νόημα τῆς ῥαύματος, σημαίνουσιν ἄλλοτι, τὸ ὁποῖον ἀρμόζει εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν θριαμβούσαν, τὴν ὁποίαν ἐλπίζομεν· καθὼς π. χ. εἶναι τὸ νόμα τῆς 94. Φαλμῆς, „Ὡς ὄμωσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, „εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου“. Κατὰ τὸ ῥαύμα ἐνοεῖται ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας εἰς τὴν Παλαιστίνην· ἀλλ' ἀναγωγικῶς, ἡ αἰδίου ζωῆ, ὅπως ἡ ἀνάπαυσις. (Πρὸς Ἑβραίους 4. 3.)

Δ. Τί εἶναι ἠθικόν;

Μ. ἠθικόν εἶναι, ὅταν τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, ἔξω ἀπὸ

ἀπὸ τὸ νόημα τῆ ράμματος, σημαίνουσιν ἄλλοτι,
τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει τὴν καλὴν διάθεσιν τῆ ἡ-
θῶν, ἢτοι τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης, ὅτι λογῆς εἶναι
ἐκεῖνο τῆ Δούπερονομίᾳ 25. 4. „ Οὐ φημῶσεις βῶν
„ ἀλοῶντα “. Κατὰ τὸ ράμμα ἐνοῶνται τὰ ἀλη-
θινὰ βοῖδια· ἀλλὰ ἠθικῶς ἐνοῶνται οἱ Διδάσκα-
λοι, οἱ ὁποῖοι ὅταν διδάσκωσι, δεῶ πρέπει νὰ ἐμ-
ποδίζωνται ἀπὸ τὸν λαόν.

Δ. Λοιπὸν πόσων λογιῶν εἶναι τὸ νόημα τὴν Γραφῆς;

Μ. Τὸ νόημα τῆς Γραφῆς εἶναι πέντε ἄρα λογιῶν.

Πρῶτον, τῆ ράμματος. β'. ἀληθοεικόν. γ'. ἀκα-
γωγικόν. δ'. ἠθικόν. Τὰ ὁποῖα πέντε ἀρα δείχνον-
ται εἰς τὴν τὴν λέξιν, Ἱερουσαλήμ· ἐπειδὴ αὐ-
τὴ σημαίνει κατὰ τὸ ράμμα, τὴν χώραν τῆς Πα-
λαιστίνης. Ἀληθοεικῶς, τὴν Θεοκρατίαν Ἐκ-
κλησίαν. ἠθικῶς, τὴν ψυχὴν τῆ ἀνθρώπου εἰς
τὴν παρεῖσαν ζωὴν.

ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΙ

ΕΚ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ.

ΚΑΝΩΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

Εἰς τὴν ζωὴν διώρισθε εὖ αὐτὸν κανόνα,
 Τῆς ἑαυτῶν διαγωγῆς νὰ ἔχης ἡγεμόνα,
 Καὶ ἔξω νὰ σ' ἀπολεθῇ ἐν τῇ διάφραξί σου,
 Καὶ ὅταν εἶσαι μοναχὸς ἵνα μὴ μαζήσῃς.

ΔΙΑΤΙ ΕΓΕΓΝΗΘΗΜΕΝ.

Δὲ εἶναι ὅλος δι' ἡμᾶς ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μας.
 Ὅθεν τείρα μερίδια αὖς γίνῃ τῆς σπουδῆς μας.
 Τὸ πρῶτον διὰ μάθησιν, τ' ἄλλο διὰ φιλίαν.
 Τὸ τρίτον διὰ τῆς ἡμῶν πατρίδος ὑπεργίαν.

ΧΡΕΙΑ ΦΙΛΙΑΣ.

Νὰ διαιρῶμεν θέλομεν χαρὰν ἢ ἀθυμίαν,
 Ὅθεν φίλον γυρῶμεν, μᾶλλον δ' εἰς δυσυχίαν.
 Κτῆμα τὸ τιμαλφέςατον, αὐτὸ ἔχη καλὸς ἄνθρωπος,
 Εἶναι ἀπ' ὅσα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς ἀνθρώπους.

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ.

Τὸν μόνον λάβδε Θεόν· ἀγάπα τὸν πλησίον,
 Δέλωε τὴν πατρίδα σου· σέβε τὸ γηρατέιον.
 Εἰς τὴν εὐσύναν δεισκέσαι, ποίει δ' ἐργασίας.
 Καὶ πάντοτε ἔσο δίκαιος εἰς σὰς ἐνεργείας.

ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΟΥΣΙΟΣ.

Εγείνα φονιμώτερος παρήλθον ἡ ἡμέρα.
 Εἰς τί πῶραγμα ἢ τύχη με ἔγινε καλιπτέρα;
 Ὅποιαν πῶραξιν ἔβαλον εἰς ἐμάρετον χῆσιν;
 Ἄρα δεισκομαι χεῖς στωειδήσεως τύψιν;

ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

Κατὰ τῆς στωειδήσεως ἐμπόδιον δεῦν φθαίει.
 Αὐτὴ εἰς τὴν καρδίαν μας χαρὰν ἢ λύπην κάμνει.
 Εἶναι τῶν ἔργων μας κειτῆς, τῆς λύπης μας ὁ ὄρμος.
 Ὁ μάρτυρ, ἢ ὁ ἔλεγχος, ἢ πῶραξέων μας νόμος.

ΝΟΥΘΗΣΙΑΙ ΠΑΤΡΟΣ ΠΡΟΣ ΥΙΟΝ.

Πρὸ πάντων, τὸν Θεὸν νὰ δὺλαβῆσαι,
 Ἐπειτα τὰς Γονεῖς σε νὰ αἰδῆσαι.
 Τὰς Διδασκάλας σε νὰ δὺφημίζης,
 Καὶ δὺεργέτας σε νὰ τὰς νομίζης.

Εἶδὲ νὰ ὀμιλῆς χεῖς ψαλίαν,
 Δάλει τὸν λόγον σε με δὺταξίαν.
 Τὸ ψεῦδος ἔπαινον δεῦν σε πῶραάπτει;
 Καὶ σὲ τὸν ἴδιον, μάλις α βλάπτει.

Καθημερέσιον τὸν ἑαυτὸν σε,
 Γύμναζε ἐμμελῶς εἰς φωτισμόν σε.
 Καὶ εἰς τὴν αὔξησην τῆς πῶροκοπής σε,
 Με τὴν χησιόπτηα τῆς ἀγῶγῆς σε.

Ὀταν τις ἐξίη τῆς οἰκίας, ζιτείτω πῶροτερον τί
 μέλλει πῶρασσει· καὶ ὅταν τις εἰσέλθῃ πάλιν,
 ζιτείτω τί ἔπῶραξε.

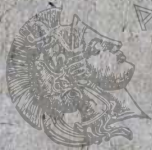
ΑΡΙΘΜΕΤΙΚΑ ΤΑΚΤΙΚΑ.

Α'.	α.	1. Πρώτος, Πρώτη, Πρώτον.
Β'.	β.	2. Δύτερος, Δυτέρα, Δύτερον.
Γ'.	γ.	3. Τρίτος, Τρίτη, Τρίτον.
Δ'.	δ.	4. Τέταρτος, Τετάρτη, Τέταρτον.
Ε'.	ε.	5. Πέμπτος, Πέμπτη, Πέμπτον.
Ϛ'.	ς.	6. Έκτος, Έκτη, Έκτον.
Ζ'.	ζ.	7. Έβδομος, Έβδομη, Έβδομον.
Η'.	η.	8. Ογδοος, Ογδοή, Ογδοον.
Θ'.	θ.	9. Έννατος, Ένάτη, Έννατον.
Ι'.	ι.	10. Δέκατος, Δεκάτη, Δέκατον.
ΙΑ'.	ια.	11. Δέκατος πρώτος.
Κ'.	κ.	20. Είκοσός.
Λ'.	λ.	30. Τριακοσός.
Μ'.	μ.	40. Τεσσαρακοσός.
Ν'.	ν.	50. Πεντηκοσός.
Ξ'.	ξ.	60. Εξηκοσός.
Ο'.	ο.	70. Έβδομηκοσός.
Π'.	π.	80. Ογδοηκοσός.
Ϛ'.	Ϛ.	90. Έννεηκοσός.
Ρ'.	ρ.	100. Έκτοςός.
Σ'.	σ.	200. Διακοσιοσός.
Τ'.	τ.	300. Τριακοσιοσός.
Υ'.	υ.	400. Τετρακοσιοσός.
Φ'.	φ.	500. Πεντακοσιοσός.
Χ'.	χ.	600. Έξακοσιοσός.
Ψ'.	ψ.	700. Έπτακοσιοσός.
Ω'.	ω.	800. Οκτακοσιοσός.
Ϛ'.	Ϛ.	900. Έννεηκοσός.
Α'	α.	1000. Χιλιοσός.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

